

Datum van
inontvangstneming

:

11/09/2024

Zaak C-510/24

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

23 juli 2024

Verwijzende rechter:

Fővárosi Törvényszék (Hongarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

11 juli 2024

Verzoekende partij:

PROFIL-COPY 2002 Irodatechnikai Kft.

Verwerende partij:

Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium

Fővárosi Törvényszék (rechter voor de agglomeratie Boedapest, Hongarije)

[OMISSIS]

BESLISSING

In het geding tussen verzoekster PROFIL-COPY 2002 Irodatechnikai Kft. en verweerder Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium (ministerie van Openbaar Bestuur en Ruimtelijke Ordening, Hongarije), betreffende een vordering tot vaststelling van de onrechtmatigheid van de intrekking van het besluit tot toekenning van een subsidie, wordt de behandeling van de zaak geschorst en wordt het Hof van Justitie van de Europese Unie verzocht om beslissing over de volgende

prejudiciële verwijzing.

Feiten:

In het kader van het Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (Operationeel Programma Plus voor economische ontwikkeling en innovatie), dat financieel wordt gesteund door de Europese Unie, is aan verzoekster een niet-terugvorderbare subsidie van 125 184 193 Hongaarse forint (HUF) toegekend voor de installatie van zonnepanelen. Verzoekster heeft de subsidie ontvangen en de zonnepanelen geïnstalleerd.

De beheerautoriteit heeft in de daartoe strekkende procedure (hierna: „onregelmatigheidsprocedure”) een onregelmatigheid vastgesteld en bijgevolg voorgesteld het besluit tot toekenning van de subsidie in te trekken en de uitgekeerde subsidie van 125 184 193 HUF terug te vorderen. Verzoekster heeft daarop bezwaar gemaakt bij het Miniszterelnökség Belső Ellenőrzési és Integritási Igazgatósága (directoraat Interne audit en integriteit van het kabinet van de minister-president, Hongarije). Deze instantie heeft het betwiste besluit bevestigd. Tegen dat besluit staat geen rechtsmiddel open.

De beheerautoriteit heeft de subsidie ingetrokken en [verzoekster] gelast de desbetreffende schuldvordering terug te betalen. Geeft verzoekster geen gevolg aan het bevel, dan zal de beheerautoriteit zich tot de nationale belastingdienst wenden om de schuldvordering via gedwongen tenuitvoerlegging te innen.

Bij verzoekschrift heeft verzoekster een civielrechtelijke vordering ingesteld bij de Fővárosi Törvényszék. Zij vordert vaststelling van de onrechtmatigheid van het besluit houdende vaststelling van de onregelmatigheid en, diensgevolge, van het bevel tot terugbetaling van de subsidie. Tegelijk verzoekt zij deze rechter ook om verweerder bij wijze van voorlopige maatregel te verbieden om het gevorderde bedrag terug te vorderen of te innen. Verzoekster heeft een bijzonder gewichtige reden voor haar verzoek tot verkrijging van de voorlopige maatregel aangevoerd, namelijk dat zij haar rechten tegenover verweerder enkel in een civielrechtelijke procedure kan doen gelden, terwijl de wederpartij zich tot de nationale belastingdienst kan wenden om de gedwongen tenuitvoerlegging tegen haar in te leiden.

Verweerder heeft nog geen verweerschrift ten gronde ingediend, maar heeft verzocht om afwijzing van de vordering tot verkrijging van voorlopige maatregelen. Onder verwijzing naar een aantal beslissingen in andere civielrechtelijke procedures – die geen precedentwaarde hebben – stelt verweerder dat deze rechter niet bevoegd is om een dergelijke voorlopige maatregel te gelasten.

Omschrijving van het probleem:

De vordering tot verkrijging van voorlopige maatregelen die momenteel bij de Fővárosi Törvényszék aanhangig is, vereist dat het Unierecht wordt uitgelegd.

Het hierboven beschreven geschil over de terugvordering van subsidies van de Europese Unie komt vaak voor. Alleen al sinds het begin van vorig jaar zijn er achtentwintig dergelijke geschillen bij de Fővárosi Törvényszék aanhangig gemaakt, en gezien de bevoegdheidsregels zijn dit alleen de geschillen die betrekking hebben op subsidies van meer dan 30 miljoen HUF. In de meeste van deze geschillen vorderen de verzoekers in hun vordering tot verkrijging van voorlopige maatregelen dat het de verweerder tijdelijk wordt verboden om over te gaan tot het innen van de schuldvordering. De verzoekers voeren gewoonlijk aan dat de gedwongen tenuitvoerlegging van de schuldvordering tijdens de procedure de economische activiteit van de begunstigde van de subsidie onmogelijk maakt vanwege het risico op insolventie. Indien de verweerder overgaat tot het innen van de schuldvordering, wendt hij zich tot de nationale belastingdienst, die bevoegd is om een gedwongen tenuitvoerlegging in te leiden. Bij de gedwongen tenuitvoerlegging int de nationale belastingdienst het bedrag in kwestie van de bankrekening van de begunstigde van de subsidie en liquideert hij door executie het vermogen van de onderneming, zowel roerende als onroerende activa. Indien het bedrag van de terug te betalen subsidie zo hoog is dat de partij die de subsidie moet terugbetalen, de terugbetaling niet kan financieren omdat deze haar kasmiddelen overschrijdt, kan de inning van het bedrag leiden tot de insolventie van die partij, die niet in staat is om te voldoen aan de schuldvorderingen van leveranciers en om de publieke lasten en salarissen te betalen. Als gevolg van insolventie dreigen de partijen die de subsidie moeten terugbetalen te worden geliquideerd, met het reële risico dat zij verdwijnen voordat de procedure definitief is afgerond, waardoor het onmogelijk wordt dat zij hun rechten uitoefenen.

De Hongaarse rechtspraak is niet eenduidig over de ontvankelijkheid van vorderingen tot verkrijging van voorlopige maatregelen in dergelijke gevallen. De rechters van de Fővárosi Törvényszék en die van het Fővárosi ítélőtábla (rechter in tweede aanleg Boedapest, Hongarije) nemen twee verschillende standpunten in, ongeacht de aanleg waarin zij uitspraak moeten doen.

Sommigen nemen het standpunt in dat er in beginsel geen beletsel is om uitspraak te doen over de voorlopige maatregel, aangezien de subsidieovereenkomst met fondsen van de Europese Unie volgens de wetgeving een civielrechtelijke betrekking is, waardoor de geschillen die uit een dergelijke betrekking voortvloeien civielrechtelijke geschillen zijn. In civielrechtelijke procedures kunnen voorlopige maatregelen worden gelast.

De voorstanders van het andere standpunt zijn echter van mening dat dergelijke voorlopige maatregelen in beginsel niet kunnen worden gelast wegens bedenkingen ten aanzien van de bevoegdheid en dat, bij gebrek aan bevoegdheid, de vordering niet-ontvankelijk moet worden verklaard zonder onderzoek ten gronde. Dit argument is in wezen gebaseerd op het feit dat de nationale belastingdienst handelt overeenkomstig de bepalingen van de az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény (wet CLIII van 2017 inzake de door de belastingdienst in te leiden procedures voor

gedwongen tenuitvoerlegging; hierna: „wet betreffende procedures voor gedwongen tenuitvoerlegging ”), waarvan artikel 15 bepaalt welke instanties bevoegd zijn om procedures voor gedwongen tenuitvoerlegging op te schorten; de rechterlijke instanties maken daar geen deel van uit.

Toepasselijk Unierecht:

Gelet op de tweespalt binnen de rechtspraak en de argumenten van verweerder moet deze rechter in de eerste plaats onderzoeken of hij naar Hongaars recht bevoegd is om een dergelijke maatregel te gelasten. In het algemeen vereist dit onderzoek geen uitlegging van het Unierecht, maar aangezien deze rechter in de onderhavige procedure nagaat of de terugvordering van een subsidie van de Europese Unie rechtmatig is, past hij het Unierecht toe.

In de onderhavige civielrechtelijke procedure onderzoekt deze rechter of de beheerautoriteit in overeenstemming met de wet heeft gehandeld, in het bijzonder met de bepalingen van het 2021-2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet (regeringsbesluit 256/2021 van 18 mei 2021 inzake de regeling voor het gebruik van subsidies uit bepaalde fondsen van de Europese Unie gedurende de programmeringsperiode 2021-2027), toen zij de terugvordering van de subsidie heeft gelast. In dat regeringsbesluit zijn met name bepalingen opgenomen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 [houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds Plus, het Cohesiefonds, het Fonds voor een rechtvaardige transitie en het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur en de financiële regels voor die fondsen en voor het Fonds voor asiel, migratie en integratie, het Fonds voor interne veiligheid en het Instrument voor financiële steun voor grensbeheer en visumbeleid]. Volgens artikel 69, lid 2, van die verordening moeten de lidstaten onregelmatigheden in verband met steun van de Europese Unie voorkomen, opsporen en corrigeren. Krachtens artikel 69, lid 7, van die verordening moeten de lidstaten regelingen treffen om ervoor te zorgen dat klachten over de fondsen daadwerkelijk worden onderzocht. In die bepaling van deze verordening is vastgesteld dat klachten betrekking hebben op elk geschil tussen potentiële en geselecteerde begunstigden over de voorgestelde of geselecteerde concrete actie en alle geschillen met derde partijen over de uitvoering van het programma of de concrete acties daarvan, ongeacht de kwalificatie van rechtsmiddelen krachtens het nationale recht.

Deze rechter is van oordeel dat de bij hem aanhangige civielrechtelijke vordering, ongeacht de kwalificatie van de rechtsmiddelen krachtens het nationale recht, betrekking heeft op een vordering tot betwisting van de rechtmatigheid van de intrekking van de subsidie, waarbij verzoekster – de geselecteerde [begunstigde] – opkomt tegen de beheerautoriteit, zodat dit geschil binnen de werkingssfeer van

deze bepaling valt (artikel 69, lid 7, van verordening 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021). Aangezien deze rechter het Unierecht toepast, moeten de bepalingen van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”) zowel op de onderhavige procedure als op de hier aan de orde zijnde procedure van de beheerautoriteit van toepassing zijn. De prejudiciële vragen betreffen de verplichting tot toepassing van artikel 47 van het Handvest en de precieze inhoud ervan.

Wat het Unierecht betreft, wordt met dit verzoek om een prejudiciële beslissing in wezen beoogd te verduidelijken of de door de lidstaat ingevoerde regeling voor de behandeling van onregelmatigheden in overeenstemming is met artikel 47 van het Handvest en, zo niet, of de nationale rechter in het kader van zijn eigen bevoegdheid gehouden is om een met het Unierecht strijdige nationale regeling te corrigeren. Bijgevolg moet deze rechter allereerst nagaan of de bij hem aanhangige civielrechtelijke vordering als voorziening in rechte in de zin van artikel 47 van het Handvest kan worden aangemerkt en, zo ja, wat de criteria zijn waaraan een doeltreffende voorziening in rechte moet voldoen en hoe de nationale rechter deze in een dergelijke procedure kan toepassen.

Toepasselijk nationaal recht:

Regeringsbesluit 256/2021 van 18 mei 2021 inzake de regeling voor het gebruik van subsidies uit bepaalde fondsen van de Europese Unie gedurende de programmeringsperiode 2021-2027 bevat de belangrijkste regels voor de rechtsbetrekking tussen de partijen in het geding. Eenvoudigheidshalve wordt dit besluit in dit verzoek om een prejudiciële beslissing hierna „regeringsbesluit” genoemd.

Overeenkomstig artikel 132, lid 1, van het regeringsbesluit sluit de beheerautoriteit een civielrechtelijke subsidieovereenkomst met de begunstigde. De regels betreffende de subsidieovereenkomst moeten mutatis mutandis van toepassing zijn wanneer de rechtsbetrekking betreffende de subsidie is vastgelegd in een door de beheerautoriteit afgegeven besluit tot toekenning van de subsidie.

Bij vermoeden van onregelmatigheden voert de beheerautoriteit een onregelmatigheidsprocedure uit overeenkomstig hoofdstuk XIII van het regeringsbesluit.

Indien een onregelmatigheid wordt geconstateerd, kan de beheerautoriteit overeenkomstig artikel 397, lid 2, van het regeringsbesluit:

- a) de subsidiabele kosten van het project en de subsidie verhoudingsgewijs verlagen en de begunstigde gelasten de ten onrechte ontvangen subsidie terug te betalen;

- b) de subsidieovereenkomst beëindigen;
- c) voorstellen dat de begunstigde gedurende een beperkte periode van ten hoogste vijf jaar geen subsidies ontvangt die onder het toepassingsgebied van dit regeringsbesluit vallen;
- d) andere rechtsgevolgen toepassen waarin het Unierecht voorziet.

3. De beheerautoriteit stelt rechtsgevolgen vast die in verhouding staan tot de onregelmatigheid.

5. Indien er geen onregelmatigheden worden geconstateerd, maar er wel een eind moet worden gemaakt aan een overtreding, kan de beheerautoriteit maatregelen nemen die van invloed zijn op de rechtsbetrekking betreffende de subsidie.

Krachtens artikel 397/A, lid 1, van het regeringsbesluit geldt dat wanneer de beheerautoriteit in de onregelmatigheidsprocedure constateert dat het handelen of nalaten dat in strijd is met de wet, de oproep tot het indienen van aanvragen of de subsidieovereenkomst waarop die procedure betrekking heeft

a) geen wezenlijke invloed heeft gehad op het subsidiebesluit, het ontstaan of de wijziging van de rechtsbetrekking betreffende de subsidie of de subsidiabiliteit van de projectkosten, en

b) de verwezenlijking van de in de oproep tot het indienen van aanvragen vermelde doelstelling van het ontwikkelingsbeleid niet in het gedrang brengt,

de beheerautoriteit geen onregelmatigheid constateert, maar – door de subsidieovereenkomst eenzijdig te wijzigen – het desbetreffende subsidiebedrag van het project met 1 %, en ten hoogste 10 miljoen HUF, verlaagt.

Indien het besluit houdende constatering van een onregelmatigheid onrechtmatig is of in strijd is met de subsidieovereenkomst of de oproep tot het indienen van aanvragen, kan de begunstigde overeenkomstig artikel 403, lid 1, van het regeringsbesluit eenmaal bezwaar maken tegen dit besluit.

Overeenkomstig artikel 414, lid 1, van het regeringsbesluit zal het directoraat Interne audit en integriteit aan het einde van de bezwaarprocedure

- a) het besluit houdende constatering van de onregelmatigheid bevestigen;
- b) het besluit houdende constatering van de onregelmatigheid nietig verklaren, of
- c) het besluit houdende constatering van de onregelmatigheid nietig verklaren en een nieuwe onregelmatigheidsprocedure bij de beheerautoriteit inleiden.

Tegen dat besluit staat geen rechtsmiddel meer open, zelfs niet voor de rechter. Indien de begunstigde bezwaar maakt tegen het besluit over een bezwaar, verklaart het directoraat Interne audit en integriteit overeenkomstig artikel 408, lid 1, onder d), van het regeringsbesluit het bezwaar niet-ontvankelijk zonder onderzoek ten gronde.

Indien een subsidie ten onrechte is ontvangen of is gebruikt op een manier die in strijd is met de wet of niet in overeenstemming is met het doel waarvoor de subsidie is toegekend, of in geval van intrekking van de subsidie of eenzijdige of onderling overeengekomen beëindiging van de subsidieovereenkomst is de begunstigde op grond van artikel 418 van het regeringsbesluit verplicht om de ten onrechte ontvangen subsidie terug te betalen.

De beheerautoriteit tracht de schuld te innen door middel van een betalingsbevel of door compensatie of machtiging tot betaling in termijnen. Lukt het niet om de schuld met deze middelen te innen, dan wendt de beheerautoriteit zich overeenkomstig artikel 436, lid 1, van het regeringsbesluit onverwijld tot de nationale belastingdienst om de niet-terugbetaalde subsidie te innen via gedwongen tenuitvoerlegging.

De nationale belastingdienst geeft een officiële overboekingsopdracht af, die de betalingsdienstaanbieder (bank) van de partij die het bedrag moet terugbetalen, moet uitvoeren krachtens artikel 42, lid 1, van de wet betreffende procedures voor gedwongen tenuitvoerlegging. Eveneens op grond van deze wet kan de nationale belastingdienst de procedure voor gedwongen tenuitvoerlegging inleiden ten aanzien van roerende en onroerende goederen, maar de insolventie van de betrokkene en dus zijn financieel onvermogen kunnen zich al voordoen wanneer de opdracht tot inning van het bedrag op zijn bankrekening ten uitvoer wordt gelegd.

Gelet op de eenzijdige uitoefening van overheidsgezag door verweerder, heeft de betrokkene geen mogelijkheid om in rechte op te komen tegen het besluit waarbij terugvordering van de subsidie wordt gelast, voordat dit besluit uitvoerbaar wordt. In de rechtspraak is voor dergelijke gevallen een specifiek mechanisme ontwikkeld: de betrokkene stelt in dergelijke situaties nadien een civielrechtelijke vordering in om te laten vaststellen dat de beëindiging van de subsidieovereenkomst onrechtmatig is. De Kúria (hoogste rechterlijke instantie, Hongarije) heeft de noodzaak van een dergelijk mechanisme samengevat in arrest Pfv. 20.886/2018/5, dat voorafgaand aan het onderhavige geval is geweest, maar een in wezen identiek rechtsgebied betreft: „De begunstigde van de subsidie kan niet in rechte opkomen tegen het besluit houdende constatering van een onregelmatigheid, omdat de procedurele mechanismen die zijn ingesteld ter controle van de goede uitvoering van de subsidieovereenkomsten en de constateringen die via die mechanismen zijn gedaan – de constatering van de onregelmatigheid en het besluit over het bezwaar dat naar aanleiding van die constatering is gemaakt – niet als autonome bestuursrechtelijke besluiten kunnen worden gekwalificeerd, en dus ook niet autonoom voor een bestuursrechter

kunnen worden aangevochten. De begunstigde van de subsidie kan in rechte opkomen tegen de rechtmatigheid van de beëindiging van de subsidieovereenkomst, met de waarborgen van een gerechtelijke procedure.” „Uit het hierboven beschreven specifieke procedurele mechanisme volgt volgens de Kúria ook dat, om de rechten van de begunstigde van de subsidie te vrijwaren, een declaratoire vordering moet worden ingesteld op grond van artikel 123 van de a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (wet CXXX van 2016 houdende het wetboek van burgerlijke rechtsvordering; hierna „wetboek van burgerlijke rechtsvordering”), strekkende tot vaststelling dat de beëindiging van de subsidieovereenkomst onrechtmatig was, zonder dat de verzoeker in de civielrechtelijke procedure iets anders kan vorderen.”

In civielrechtelijke procedures kan de verzoeker voorlopige maatregelen vorderen. Overeenkomstig artikel 103 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering kan de rechter op verzoek van een partij voorlopige maatregelen gelasten

- a) om te voorkomen dat de bestaande situatie wordt gewijzigd, wanneer het vervolgens onmogelijk is om deze te herstellen;
- b) om te voorkomen dat de verzoeker die voorlopige maatregelen heeft gevorderd, vervolgens wordt verhinderd een recht uit te oefenen;
- c) om schade te voorkomen die een rechtstreekse bedreiging vormt voor de verzoeker die voorlopige maatregelen heeft gevorderd; of
- d) om andere redenen die bijzondere aandacht verdienen.

(2) De verzoeker die voorlopige maatregelen heeft gevorderd, kan als voorlopige maatregel om dezelfde maatregel verzoeken als die welke hij beoogt te verkrijgen door het instellen van de vordering.

Deze rechter vat zijn standpunt samen als volgt: ten grondslag aan het praktische probleem dat moet worden opgelost, ligt het feit dat de wetgeving een rechtsbetrekking die ook sterke administratieve elementen bevat, uitdrukkelijk als een civielrechtelijke betrekking kwalificeert, zonder een passende oplossing te bieden voor de problemen die daaruit voortvloeien. Als algemene regel geldt dat een besluit van een overheidsinstantie alleen ten uitvoer kan worden gelegd indien er adequate rechtsmiddelen beschikbaar zijn. Een civielrechtelijke schuldvordering kan alleen ten uitvoer worden gelegd op grond van een rechterlijke beslissing of, in bepaalde gevallen, op grond van een titel die door een rechter of een notaris uitvoerbaar is verklaard, hetgeen allemaal gevallen zijn waarvoor het Hongaarse rechtssysteem passende rechtsmiddelen biedt. Volgens de hierboven genoemde regeling gelast de beheerautoriteit de begunstigde van de subsidie een bedrag te betalen door middel van een executoriale titel, wat een maatregel is die volgens de juridische logica moet worden beschouwd als een besluit van een overheidsinstantie. De wetgeving kwalificeert de huidige rechtsbetrekking tussen de partijen als een civielrechtelijke betrekking, waardoor de verklaring van de beheerautoriteit is uitgesloten van het stelsel van

rechtsmiddelen tegen bestuursrechtelijke besluiten. Het besluit wordt echter ten uitvoer gelegd volgens de bestuursrechtelijke procedure voor gedwongen tenuitvoerlegging, die niet openstaat voor de rechtsmiddelen die beschikbaar zijn in geval van tenuitvoerlegging van civielrechtelijke schuldvorderingen, omdat de gedwongen tenuitvoerlegging pas kan worden ingeleid nadat de overeenkomstige rechtsmiddelen zijn uitgeput. Niemand kan een dergelijke bevoorrechte positie hebben in een rechtsstaat, omdat het rechtssysteem dit niet toestaat in bestuursrechtelijke of civielrechtelijke rechtsbetrekkingen. De persoon die gebonden is door een uitvoerbaar besluit dat zonder rechterlijk toezicht is gegeven, kan zich daartegen slechts op enigerlei wijze verweren door een civielrechtelijke vordering in te stellen, maar dit verweer kan niet doeltreffend zijn indien daarmee de gevolgen niet doeltreffend kunnen worden voorkomen.

Prejudiciële vragen en motivering:

Om het hierboven uiteengezette probleem op te lossen, moet deze rechter eerst verduidelijken of het door artikel 47, eerste zin, van het Handvest gewaarborgde recht op een doeltreffende voorziening in rechte algemeen van toepassing is.

Derhalve luidt de eerste prejudiciële vraag:

Heeft de begunstigde van een subsidie krachtens artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie recht op een doeltreffende voorziening in rechte tegen een uitvoerbare verklaring van de beheerautoriteit uit hoofde waarvan hij verplicht is de aan hem uitgekeerde subsidie van de Europese Unie terug te betalen?

Indien het antwoord op deze vraag bevestigend luidt, zal de nationale rechter moeten nagaan of de bij hem aanhangige civielrechtelijke vordering als een dergelijke voorziening in rechte kan worden aangemerkt. In dit opzicht zijn er volgens de Fővárosi Törvényszék twee mogelijkheden:

Volgens de eerste mogelijkheid heeft de begunstigde van de subsidie weliswaar recht op een doeltreffende voorziening in rechte tegen een dergelijk besluit, maar had de wetgever dit recht moeten waarborgen in de onregelmatigheidsprocedure. Hoewel de civielrechtelijke vordering tot doel heeft de gevolgen te voorkomen van het besluit waarbij de terugbetaling van een subsidie wordt gelast, kan zij uit procedureel oogpunt niet worden beschouwd als een voorziening in rechte, aangezien de procedure, zodra het betwiste besluit uitvoerbaar wordt, onafhankelijk is van het mechanisme van het besluit. Zelfs als de rechter in een dergelijk geval oordeelt dat artikel 47 van het Handvest is geschonden, zal hij deze schending niet binnen zijn eigen bevoegdheid kunnen verhelpen. Hieruit volgt dat civielrechtelijke procedures voor een rechter niet hoeven te voldoen aan de criteria van een doeltreffende voorziening in rechte.

Volgens de tweede mogelijkheid wordt, gelet op artikel 69, lid 7, van verordening 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021, de bij de Fővárosi Törvényszék ingestelde civielrechtelijke vordering voor de toepassing van artikel 47 van het Handvest beschouwd als een voorziening in rechte tegen het besluit tot terugvordering van een subsidie. Hieruit volgt dat deze rechter ook in de bij hem aanhangige procedure moet voldoen aan het doeltreffendheids criterium van een voorziening in rechte.

Derhalve luidt de tweede prejudiciële vraag:

Wanneer de beheerautoriteit de begunstigde door middel van een uitvoerbare verklaring verplicht tot terugbetaling van een aan hem uitgekeerde subsidie van de Europese Unie en de begunstigde bij gebreke van andere rechtsmiddelen een civielrechtelijke vordering instelt om de gevolgen daarvan te voorkomen, moet die civielrechtelijke vordering dan worden aangemerkt als een voorziening in rechte in de zin van artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie?

Indien het antwoord op de tweede prejudiciële vraag eveneens bevestigend luidt, zal moeten worden bepaald wat voldoet aan de doeltreffendheids criteria van een voorziening in rechte. Is een voorziening in rechte bijvoorbeeld doeltreffend wanneer er een reële mogelijkheid bestaat dat de partij die een voorziening in rechte inleidt in de loop van de procedure insolvent zal worden juist vanwege de tenuitvoerlegging van het besluit waartegen hij opkomt, maar de rechter, op grond van bevoegdheidskwesties, de uitvoerbaarheid van dat besluit niet opschort?

Derhalve luidt de derde prejudiciële vraag:

Kan een voorziening in rechte die het reële risico niet kan voorkomen dat de betrokkene insolvent wordt als gevolg van de maatregel die door middel van het rechtsmiddel wordt onderzocht, maar die ten uitvoer wordt gelegd voordat over het rechtsmiddel is beslist, worden beschouwd als een doeltreffende voorziening in rechte in de zin van artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie?

Indien het Hof van Justitie van de Europese Unie van oordeel is dat een dergelijke voorziening in rechte niet doeltreffend is, rijst de vraag over welke mogelijkheden de nationale rechter in een dergelijke situatie beschikt wanneer hij zich, volgens zijn eigen beoordeling of op basis van de richtsnoeren van de hogere rechterlijke instanties, bewust wordt van het feit dat hij over onvoldoende instrumenten beschikt. In deze context wenst de Fővárosi Törvényszék te benadrukken dat hij niet verwacht dat het Hof van Justitie van de Europese Unie het geschil oplost voor wat betreft de bevoegdheidskwestie die de Hongaarse rechtspraak verdeelt, maar wel dat het probleem wordt weggenomen. Indien de nationale rechter in alle gevallen de doeltreffendheid van de voorziening in rechte moet waarborgen om de voorrang van het Unierecht te vrijwaren, bestaat deze verplichting ongeacht de bevoegdheidskwesties, die irrelevant worden, omdat de nationale rechter in dat

geval de door het Hof van Justitie van de Europese Unie aangeduide rechtsinstrumenten moet gebruiken.

Derhalve luidt de vierde prejudiciële vraag:

Wat kan de nationale rechter doen indien de derde prejudiciële vraag ontkennend wordt beantwoord, maar hij van mening is dat de nationale wetgeving hem niet in staat stelt het reële risico te voorkomen dat de betrokkene insolvent wordt als gevolg van de maatregel die door middel van het rechtsmiddel wordt onderzocht, maar die ten uitvoer wordt gelegd voordat over het rechtsmiddel is beslist? Kan de rechter voorlopige maatregelen gelasten om het risico van insolventie van de partij te voorkomen totdat de procedure definitief is beëindigd, indien dit de enige manier is waarop hij de doeltreffendheid van de voorziening in rechte kan waarborgen, zelfs als hij van oordeel is dat het nationale recht dit niet toestaat?

[OMISSIS] [nationale procesrechtelijke overwegingen]

Boedapest, 11 juli 2024.

[OMISSIS]

[OMISSIS]

[ondertekeningen]